

BORSSZEM JANKÓ

FŐSZERKESZTŐ: CSICSERI BORS

Budapest, szeptember 5.

XLVIII. évfolyam 1915.

(36.) 2491.
SZÁM

John Bull trigája

— No, ha e mellett a girhes mellett az a középső igás kidől, nem tudom, lol fogck helyette másikat.

Őszi gondolatok

Közelg az ősz, a lombveszejtő,
Sejtelmes, hűvös őszi-dő,
Szelid szívet álmokba ejtő,
Vérmes kedélyt felbőszítő.
Búsong a fa, levele sárgul,
Az erdő sir, ösvénye árvul,
Nem jár más rajt', csak zord vadász,
Ki békés őzekkel csatáz.

Hűvös, borongós őszi-dőben
Esténként otthon ülni jó,
Meggondolandó akad bőven,
Termett törésre sok dió.
Máskor ilyentájt multba néztünk,
Rég eltűnt éveket idéztünk;
Most elménk, a nagy színszövő,
Rajtad motollál csak: — Jövő.

Nappal törődünk a jelennel:
Jövőé esti mámorunk;
Káprázó, kissé könnyes szemmel
A nagy sötétbe bámulunk,
Melynek sűrű homálya, éje,
Csak vágyunk vethet fényt beléje,
Vágyunk, reményünk és hitünk:
Hogy haladunk, — hogy építünk.

S az est egén felrajzolódik
Egy pompás tündérpalota,
Szívünk remegve elfogódik
S valami nagy vágy csal oda;
Vágy, mely örökké élt mibenünk,
Mely megtartott magyarrá lennünk,
Erősítve szívünk', kezünk':
Hogy nem voltunk, — hanem leszünk.

Ezért küzdünk, bár a teher nagy,
Bár nyári hév fojt, vagy havaz,
Őszi, örök vágy, el ne hervadj,
Váltson valóra a tavasz!
Szívünkbe vért reményed kerget.
Hűvös az ősz, de nem diderget,
A hon meleg tűzhelye fül
S a magyar szív hevül, hevül.

Lemondás

Poincaré. — Ha csönd nem lesz, lemondok.
La France. — Most jön vele? Én már rég lemondtam.

A háború legfurcsább alakjai

(Ennek a rovatunknak a Borsszem Jankó bármely olvasója munkatársa lehet. A rovat lezártaival három jutalmat fogunk kiosztani. E héten a következő furcsa alakokat mutatják be a pályázók.)

Azok az ántántbeli államférfiak, akik minden újabb orosz vereség után a végső győzelemben való szilárd hitüket hangoztatják.

Az a polgármester, aki ahelyett, hogy a féktelenül tomboló hús-, tej- és egyéb drágaság ellen orvosságot keresne, fényképfőlvételeket készít az Uj Idők részére a „przedborzi szépségekről“.

Azok a gazdag mágnások, akik zuhatagként ontják magukból a cikkeket a háború után való teendőkről, de eddig egyetlen fityinget sem adtak a vak katonáknak vagy az elpusztult falvak fölépítésére.

Kedves Borsszem Jankó,

méltóztassék b. lapjában a hadügyminiszter úr figyelmét nagyszerű találmányomra felhívni. Neve: drót-nélküli drótakadály. Nem szükséges hozzá sem karó, sem szöges drót. Az eljárás a következő: Az orosz jön. Köti az ebet a karóhoz, hogy lövészárkunkat elfoglalja. Amint közel jön, szöveget üt fejébe, hogy nincsen előtte drótkerítés. Ez nem megy az orosz fejébe: egyszerűen fennakad azon, hogy ilyen gyöngén van megerősítve az állás s ezt az időt felhasználják derék lövészeink arra, hogy sorra lepuffantsák őket. A hadnagy találmányát ingyen engedte át a háborúban kereset nélkül maradt pesti poloskák özvegyei és árvái javára.

Egy sebesült hadnagy

A hidegvér

Az egyik alföldi magyar regimentben híres volt Sz. tartalékos hadnagy rendithetetlen nyugalmaról. Az olasz harctéren golyó érte. A kötőzöhelyen találkozott a kapitányával.

— No, fiam, megvan-e még az a híres hidegvéred? — kérdezte.

— Meg, meg, — felelt a hadnagy — csak egy fél liter-rel kevesebb.

— Ugyan mikor fogja beismerni az ántánt, hogy le van győzve?

In memoriam

Rajzolta Garay Ákos
a helyszínén.

A hősi halált halt gróf Esterházy Pál huszárkapitány a fronton.

A Borsszem Jankó alakjai a sorozó bizottság előtt

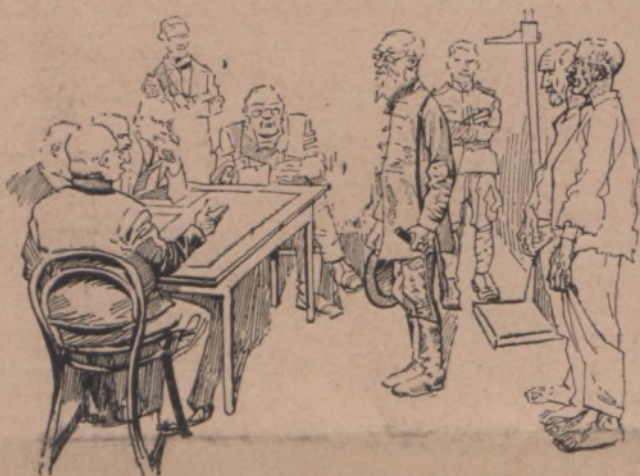
VI.

Tolyáss Dániel

— Mért nem jelentkezett a *T* betűnél? — rivallt a rettenthetetlen *Isépy* mester egy szerény megjelenésű, alázatosan hajbókoló, csizmás, feszesnadrágos öreg népfőlkelőre, aki tisztos távolságban helyezkedett el.

— Tsupán csak kegyes jóltévőm iránti hódolatból, — jegyezte meg szerényen a delinkvens — lévén ő dufla vé bűtével kezdődő Wewrewsheggy báró, míglent az én nevem előbben találtatik az ábécében. Ámde nem illik egy alázatos gazdatiszthez, hogy a nemessy Uraság előtt jelentkezzen. Igen is.

Az elnök, *Hühóty* főtörzsorvos és *Vlk* Podjebrád barom orvos szeméi önkéntelen összevillantak, mintegy jelezvén, hogy újabb „nehéz esettel” állnak szemközt.

Isépy eresztett egyet a tekintélyszíjján (— ebéd után kellett folytatni a sorozást —) és kurtán dobta oda az első kérdést:

— Neve?

— Tikmonyi és hohenhámi Tolyáss Dániel.

— Miféle bolond előnevek ezek?

— Kérem alázattal, méltóztasson közelebbi felvilágosításért *Bartóky* József földművelésügyi államtitkár úrhoz fordulni, ki is engem nemesi keresztvízre tartott. Igen is.

— Hova való?

— Pusztá-Gecsérre, őméltósága báró Wewrewsheggy Dávid udvari tanácsos, főrendiházi tag in spe nemessy birtokára. A méltóságos úr engem csak Tajásnak szólít, de úgy vélekedem, fölösleges bizonyítanom, hogy egyik Tajás olyan, mint a másik Tolyáss. Tsupán az a kérdés, zápnak találnak-e a doktor urak? . . .

— A testi vizsgálatra majd később kerül sor. Feljelen: mi a munkája az uradalomban?

— Elsősorban is általános hölgyészeti főfelügyelő vagyok, lévén az hölgyi fehérnépek bonyodalmas dolgai-ban teljesen megbízható személliség.

— Ezt nem értem, pedig magam is . . . — szól, krárogott és nyelt egyet az alezredes.

— Úgy értvén, nagyságos uram, hogy hölgyi szempontból, illetve fehérnépi tekintetekből havonta alázatos jelentést küldök Buda-Pestre az én kegyes jóltévőmnek, — igen is. Hogy ezen körülmény nemzetgazdasági, falynemesítési és statisztikaji szaporulati szem-

pontokból millen nevezetes, erről talán a magas kormány jelentései is tanuskodnak az anyakönyvi rovatokban.

— Lári-fári! — türelmetlenkedett *Isépy*. — Ez nem foglalkozás, ez nem állás. Mit csinál még?

— Ó, igen nagyon sokat. Fölvigyázok a nemessy birtokra időközönként leránduló bárónő őméltóságára, úgyszintén a bárókisasszonyra is. Sajnos, rendszerént fordított sikerrel, mivelhogy a kegyes urasági bárónő őméltóságáról semmiféle erkölcsrendészetbe ütköző cselekményt nem jelenthetek.

— Hát azt hiszi, minket félre lehet vezetni ilyen szimulált bárgyuságokkal? Ha ön gazdatiszt, akkor gazdasági teendőket kell végeznie.

— Nagyon helyesen. Végzek is. Így legutóbb is egy ollan új költőgépet fedeztem föl, amellbe betétezik egy ötven esztendő férjfi és tsupán egy rendelet meghallgatása után mint virgonc ifjú kerül ki.

— Mi ez? Ön froclizni akar?

— Engedelmet kérek, illen szemérmetlen kívánságaim valóban nintsenek. Méltóztasson figyelemmel lenni előrehaladott koromra. Igen is. Ámde másik találmányom is korszakot alkotó a gazdasági életben. Kifundáltam, hogyan lehet letsapolni a káros talajvizeket. Szoldavizes üvegekbe töltetem, szénsavat préseltek bele és elhordatván, ott spricceltetem szét, ahol igenis száraz talaj van. Igen is.

— Hallja, én is azt mondom: maga Tajás! mit gondol, mire megy ezekkel a hóhenhámi smoncákkal?

— Smonca, smonca — utánózta Tolyáss és kis ideig gondolkodott. — Igenis, a báró úr őméltósága is sűrűn használja erányomban ezen szót. Végtelen boldog vagyok, hogy Nagyságod részéről is a francia előkelő szótár ezen megtiszteltető kifejezésében részesülök.

Az elnök már nem tudta türtőztetni haragját. Hirtelen ötlettől megkapatva, *Vlk* Podjebrád felé fordult:

— Állatorvos úr, vizsgálja meg ezt az embert!

Tolyáss Dániel e pillanatban alakot váltott. Görnyedt teste kiegyenesedett, fejét fölszegte és keményen, bátran, magyarán vágta oda:

— Már pedig azt meg nem engedem, hogy egy kiszolgált vén huszárt baromdoktor vizsgáljon meg!

— Huszár? — csodálkozott hápogva az elnök.

— Abbizony, nagyságos uram. Huszárőrmester voltam hajdanán.

— Hát mért nem mondta mindjárt?

— Mondtam, mondtam, bele is fogtam mindig a mondókamba, de mikor Nagyságod nem engedte befejezni. . .

— Talán jó lenne a gazdájához tisztiszolgának! — vélekedett *Hühóty* dr.

— Azt nem tehetem — szól Tolyáss. A dolog úgy áll, hogy maga a méltóságos úr akar az én tisztiszolgám lenni. Kaptam is száz pengőt előlegbe.

— U-u-gy? — nyújtózkodtak a meglepetés hangjai. Akkor a mezőhegyesi méntelepre sorozzuk be! — jelentette ki *Isépy*.

— És mit csinálók én ott? — kérdezte kétségbeesett hangon Tolyáss.

— Olyan kíváncsi rá? Megmondom. Minthogy az olasz kivitel szünetel, magyar citromokat fog rekvirálni a méltóságos báró úr részére.

(mj)

Jótekonycél

A hadsereg szállító ingyen szállít.

Csalogány a hadi kórházban.

Marsra jótekonny...!

Flösiék jutalma.

Középiskola

III.

Eladom a könyvem

— Ennyi könyvet viszel máma magaddal? — kérdezi az apám s amikor én lemondóan bólogatok, a nagynénémnek, aki szintén jelen van, németül szidni kezdi az iskolát. Csupa svindler, drága és új könyveket szerkesztenek, amibe semmi új nincs és rákényszerítik a szülőket, hogy megvegyék.

Bánom is én, csak az uccán legyek. Letérek a Múzeum-körútra és a Károly-körútra. Ez a mi uccánk: az antikváriumok egész rajvonala. Megyek előre, hónom alá csapom a füzeteket — és a könyvet, a kritikus könyvet kényelmesen átlapozom menetközben, mintha otthon ülnek. Ebben nagy praxszisom van; — megyek az iskolába és az uccán tanulok, még irok is néha.

Tehát lássuk csak. Ez a tavalyi természetrajz, ötödik kiadás, lényegesen javítva, átdolgozva. Lényegesen átdolgoztam magam is — a hátulso fele levált, annyi baj legyen. Az első fedelen egy mértani rajz. A 178-ik lap, sajnos, hiányzik. Az *Ember Csontvázára*, (87-ik ábra) sajnos, igen kemény ceruzával rajzoltam a cilindert és a szájába csutorát, nem lehetett kiradirozni, — a rozmárra, tavaly, mikor még ifjú voltam és nem gondoltam a jövőre, oda meg direkte tussal festettem rá a bajuszkötőt. Dörzsöltem, dörzsöltem, az igaz, de mit ér az, a rozmár kilukadt, a bajuszkötő mégis látszik. És vajjon melyik beszámíthatatlan, ostoba percemben jutott eszembe, hogy az egész 172-ik lapot kőporral bedörzsöljem, míg vékony lett, mint a selyempapír? Mert hogy az *Állatvilági Statisztikai Térkép* közepéből egy ötszögalakú, hosszúkás darab hiányzik, az igen, az rendben van, arra emlékszem, akkor repülőgépet szerkesztettem és kellett a kemény papír. De a tartalomjegyzéket igazán nem kellett volna köröskörül kicsipkézni, nehéz, verejtékes munkával, hogy aztán egy vékony pálcikává összesodorjam az egészet, amit képtelenség kisimitani, mindig visszakunyorodik.

Egészben véve azonban igen csinos könyv. Így egy kicsit messziről nézve, félig behunyt szemmel, nagyon takaros, rendes könyv. Na, látszik, látszik, hogy hordták, de azért olyan kedves, szerény, jó könyv. Újjonnan 2 korona 70 fillér. Megmagyarázom annak az embernek, hogyha a fedelet leradirozza, eladhatja új könyvnek. Egy kicsit csal, mit tesz az? Ha ő kérdez, egy koronát kérek — ha nem kérdez, csak mond egy összeget, hússzal többet kérek, mint amennyit mondott.

Állok egy-két percig a kirakat előtt és az üvegen át tanulmányozom a terepet. Kicsi, öregember: szemüvegen át néz valami képet. Kilencven fillérért is odaadom. Komoly, öregember.

Hirtelen nyitok be. Az öreg most beszél valakivel: oldalt néz rám, nem köszön, mikor belépek. Ismeri már az emberét. Nem zavarom, állok türelmesen, köhögök. Egyszerre végtelen, bús kishitűség tölti el a szívem, magamban szeliden, könnyes megadással simogatom az öregember lelkét. Te hideg, kemény öregember, értsd meg a szegény, szegény, szegény diákot, aki hetek óta csüggedten és reménytelenül, szeretne már, oh úgy szeretne

egy kis törmelécsokoládét, egy kis gummit, amiből csúzlít lehetne csinálni, egy olyan újrendszerű matricát, egy építhető papírházat — és pénzt, sok pénzt, egy koronát, kettőt, magáért a pénzért, l'art pour l'art. Látod, én értelek téged, te öregember, tudom, én tudom, hogy magadnak is annyiban van, hogy nehéz a dolog nagyon és hogy ez a könyv piszkos. És látod, én odaadom neked 70 fillérért.

Az öregember közben tovább tárgyal. Hozzám nem szól semmit, értjük mi már egymást: hirtelen kinyújtja oldalt a kezét és én beleteszem a könyvet. Beszél a vevővel, megforgatja két ujjá közt a könyvet, rettenetes undorral kinyitotta... istenem... Igen, éppen a rozmárnál nyitotta ki és ott van a kőporos oldal. Hatvanért odaadom neki, egye meg.

Lelőki az asztalra.

— Régi kiadás — és szakadt, hiányzik.

A világ elsötétül előttem.

— Ezt használják a Markóba'... mondom vad daccal, elszorult torokkal.

— Tudom. — És tárgyal tovább. Levegő vagyok.

Tétován, percekig állok. Embertelen keserűség ül a mellemen.

— Harmincért odaadom, — szólok végre halkan.

Az antikvárius tovább beszélget a vevővel. Két perc mulva felel, mikor már nem is számítottam rá. — Negyven fillér, — mondja, de nem fordul felém.

— Rövid számadás. Ez még a mozira se elég. De a perc elhatározó. Bátran, gyorsan, fejest a helyzetbe — utánam az özönvíz. Hirtelen előkapom a vadonatúj Stilisztikámat, ami ma is kell.

— Ezért mennyit ad?

Összesen egy korona és hatvan fillért fizetnek ki a kasszánál, — oh, a Stilisztika kellett neki, a nyomorultnak, a sátánnak, az én idei Stilisztikám, azt elhiszem, kapott utána, elvitte, kikapta a kezemből, nem is volt időm meggondolni.

És most mi lesz?

Mi lesz? Mi lehet? A pénzt itt szorongatom a kezemben.

Holnap visszaveszem a Stilisztikát. Kérek ehhez a pénzhez még egy koronát léniára és visszaveszem.

Holnap elmegyek címet írni, falat hordani. Holnap beállok hajósinasnak.

Holnap visszaveszem a Stilisztikámat.

Karinthy Frigyes

Freskó-tervezetek

az ántánt Pantheonjába

V.

Liberté!

Égalité!

Fraternité!

Tönődések

Seiffensteiner Solomontul

✱ Tófalun o Gasche Eierweisz o leközdogobb ember vatta. O leknodjobb özlet oz üvé valt. Bejün hazzá o Prack és Frack otazója Bécsbüül, o Maxl Lochzahn. Kivesz o Gasche üt pengüt osztrák értékben és nyomjo o Maxl kezébe. Ez méltotlonkodva visszahúzza o kezit. „Tolán elvesztelt oz eszit, Herr Eierweisz? Mi vadjok én: ed snorrer?” — „Bacsánat! — feleli o Gasche.

O moltkor, hod sináltam mogárol ed özlet, én bebovliztom mogom és mogo kereste tíz pengü. Mast kérem: tessék keresni o felüt, üt florint, és hodjo oz én roktáromt bovli nélkül.“ — „Igen? — manja oz otazó. — És mogánok muszáj mindig jü özlet sinálni? Hol von oz megírvo?” — Gírem-górem: Oroszország kibacsátott államkütvényekt, omít elhelyezté Ongliábo. Mast gyün mekintelen o moszka pénzüdminiszter, hod kínáljo oz üvé partékát. Nü, hát inkább okornok neki künyürodomángyt odni, mert ennek oz Ongliánok muszáj mindig jü özlet sinálni.

Vízben az olasz

Sztambul ostromlása pang, Odamén a talián,
Sir az angol és a frank. Mivel ő nagy pali ám.
Jer hát, kicsi talián Meg is fájdul a feje:
Segíteni a sok fene Mit tesz ott egy harmadik, hol
Fába szorult dalián. Már kettőnek sincs helye?

Mit tesz? Jaj, hát mit tehet?
Vissza most már nem mehet.
Mint a többi, úgy arat:
Dardanellák köves partján
Mindörökre — ott marad.

Kedves Borsszem Jankó!

Egy kollégámtól a következő levelet kaptam:

— Kedves barátom! Neked mindig nagyon jó emlékezőtehetséged volt. Légy szíves hát nékem megírni, hogy a mult félévben hányadéves jogászok voltunk. Ölel barátod Abszi.

— Ugyan mikor fogja beismerni az ántánt, hogy le van győzve?

A Hangliban

— Új sorozás lesz. Elviszik az ötvenéveseket is . . .
 — A lovakat is mind elviszik . . .

— A ma
 — Nem

Érdekes sebesülések

— A napilapok hasonló hírei nyomán —

1. Egy szakaszvezetőnek pont a szíve felé igyekezett egy orosz golyó. Az ember balzsebében volt egy fénykép, melyen többek között az anyósa is rajta volt, kiről fölösleges megjegyeznem, hogy egy jajdehárpia tekintetű asszonyság volt, aki előtt mindenki meglapult. Mondom, fölösleges ezt megjegyezni, nem is említem. A golyó jött, rohant sebesen. De csak a fényképig, ott az anyós előtt ő is meglapult.

2. Az olasz generális esete is érdekes. Egy sebesen forgó gránátdarab keresztülment a fején és magával vitte a generális agyvelejét. Mi itt az érdekes? Az, hogy sem a generális, sem a környezete nem vette észre az agy hiányát. A generális még most is egyike Olaszország legzseniálisabb hadvezéreinek.

3. Ugy-e, tetszett látni órát, kodakot, pénztárcát és több eféle tárgyakat, melyeken a golyó megakadt. Én azonban láttam, — van rá tanum is — láttam egy kadétot, akin keresztülment a golyó, anélkül, hogy a kodakjában, órájában avagy pénztárcájában megakadt volna.

4. Egyik tartalékos, lengyel nemzetiségű hadnagyunknak a grodeki roham közben egy golyó kiütötte mind a két szemét. De ezt a roham hevében nem vette észre és végigküzdötte az egész grodeki csatát, üldözte ez ellenséget Lembergig (időközben főhadnaggyá nevezték ki), bevonult, azaz berohant Lembergbe és — föl a lakására. Ott volt a felesége és mikor benyitott a hálószobájába s megdöbbenéssel látta, hogy házibarát van jelen, vette csak észre, hogy *eddig mily vak volt.*

5. Az Andrassy-út sarkán állva egy zászlóssal találkoztam, akiben egy régi iskolakerülőtársamat ismertem föl. Mesélt az ő rettenthetetlen bátorságáról, vállalkozásairól stb. Három golyót kapott. Az egyik a jobb vállán ment be és a bal láb talpán körülfutva, a nagy vitézségi arany érme alatt — melyet éppen ma nem tett föl — jött ki. A második golyó azért érdekes, mert annak sem a be-, sem a kilövési nyílását nem lehetett megtalálni. A legérdekesebb a harmadik. Ez dum-dum volt. A száján ment be és csak a Dob utcában lakó nagynénjénél jött ki. De nem a golyó, hanem az, hogy még sose volt háborúban sem ő, még kevésbé a nagynénje.

6. Ez velem esett meg. Az orosz rajvonat és a mi rajvonatunk között hullahegy emelkedett. Sokszor cserélt már gazdát. Aznap éppen az oroszok tartották megszállva. A hegy 500 méter magas lehetett és pompás kilátási pont gyanánt szolgált. Kém által megtudtuk, hogy délelőtt 9 óra körül maga Nikolájevics nagyherceg lesz fent a hegyen, hogy jól szétnézzon: nincsen-e kilátás valami békére? Elhatároztam, hogy elfogom Nikolájevicsot. Hasoncsúsza közeledtem a hegy felé. A folytatás borzalmas volt. Az ellenséges tüzéség észrevette szándékomat és belémlött egy nehéz gránátot. (Nekem legalább elég nehéz volt.) A gránát nekiment a gyomromban fekvő cvibaknak és felrobbant. Teljesen széttépett, csak a jobbkezem maradt meg. Azzal zárom cikkemet.

béjé

A koldusszövetség

Nyivákol, búg, zokog az ántánt-ária:
Segíts román, görög, szerb és Bulgária!
Igéri, hogy lehozza az eget,
Tanácsol, kérlel, izgat, fenyeget:
Az úr kilíncsel így, ki tönkrement,
Kit góg fogad fent és hahota lent.

hákát is mind elviszik . . .
őanom én, csak az uramat ne vigyék el.

A. HÓDOLÓ

Dr. Hűhóty Gerő

I. oszt. főtörzsorvos, az ásványvizajánlástan magántanára stb.

A hadisebészet végleg kialakultnak tekinthető. Az olasz harctér az alpesi és doberdoi kőharcok révén némi új tanulságokkal szolgál még ugyan, de maga a hadisebészet kérdése már tisztázódott, mert alig remélhető, hogy ezután még

újabb főtörzsorvosi kinevezések következhetnek.

Az eseményekben gazdag első esztendő bebizonyította az alkalmas egyének rátermettségét s konstatálnom kell, hogy mint minden hazai tudományágban, itt is majdnem kizárólag az egyetem vezet. A sebészek közül, akik nem resteltek utána járni a hadisebészetnek, kivétel nélkül mind megkapták az I. oszt. főtörzsorvosi rangot s újabban a bel- és börgyógyászatnak a hadiviseléshez való viszonya is fontosságot nyervén, a bel- és börgyógyászok is az események homlokterébe kerültek. Mivel pedig most már — többnyire fárasztó éjjeli tükörgyakorlatok révén — a sarkantyú- és kardviselés, tisztelgés és üdvözlés is minden nehézség nélkül megy még azoknál is, akik sohasem voltak katonák, mondhatjuk, hogy ma már olyan hadisebész-, bel- és börgyógyászorvosi karral rendelkezünk, melyre büszkeséggel tekinthet a harcészségben világhírűvé vált magyar nemzet.

Statisztikánk még nincs az általunk végzett emberfölötti munka eredményeiről, de már dolgozunk rajta s ez a csukaszürkében végzett orvosi tevékenység olyan statisztikával fogja meglepni a hazai orvosvilágot, hogy mint „csukaszürke statisztika“ egy világító löveg fényességével fogja évtizedekre besugározni tudományosságunk kéklő szép egét.

Spitzer dr. úr, holnap hadisebészi ülés lesz, melyen „a dum-dum lövedékek által roncsolt csont-csonkok szembenéző homorú-domború forradási felületei útján képződő izomsugoros állületek fejlődéséről“ fogok előadást tartani. — gondja legyen rá, hogy rengeteg anyagunkból az alkalmas Röntgen-fölvételek rendelkezésre álljanak — s hogy ezek közül a szkeptikus kollegák által rosszindulatulag félremagyarázható képek a legszigorubb lelkiismeretességgel kiküszöböltessenek és itthon maradjanak.

Cár atyus bújja

Egyedül hallgatom duma mormolását,
Dumáló dumának beszéd-sturmolását
Fényes Pétervárott.
Egy ország szégyene dagad, árad benne.
Jaj, bárcsak helyettem valaki más lenne,
Ne én lennék cár ott!

Magyarok, németek mindenféle győznek,
Madarak költöznek jöttére az ősznek
Melegebb vidékre.
Hát én merre menjek, hát én merre fussak?
Mindenütt melege van a cár atyusnak,
Míg csak teszik jégre.

Benn vagyok, benn ülök nyakiglan a vízbe.
Hiába bújok már teljes cári díszbe,
Dús libériába.
Ez idei télen, ha nem csal a szimat,
Magam is követem alattvalóimat
Bús Szibériába!

Magyarázat

Káplár Dudásnak egy őrjárat alkalmával sikerült egy orosz patrult szétugrasztani s két foglyot ejteni. Amint a foglyokat kísérte, egy német tiszttel találkozott, ki tudni szerette volna a közelebbi körülményeket. Persze magyarul nem tudott, Dudás pedig a németet nem értette. De tudta a komandókat és összeszedve tudományát, ily magyarázatot adott:

— Meldige hozzám: Ik patrol, treffen ruszki patrol.
Ik nider, siszen, cváj treffer, ruszki siszen féler. Ik sturm, hurrá, ruszki kerdájk, lófsritt, mars; dráj ruszki blájb nider, cváj hand auf, reksz svengen, gefangen hier!
A német tiszt mosolyogva bólintott és mondá:
— Danke, verstanden!

Bová?

Nikoláj úr, hova siet?
Nem látja a Polesiet?
Bátrább hát az agarakkal:
Pechje van a mocsarakkal!

Futás közben

Az orosz tábornok telefonál:

— Halló, ezredes úr! Milyen erős az üldöző német csapat?

— Pardon, generális úr, nem tudom, nincs időnk hátratekinteni, — hangzik a válasz.

KÜLDÖTTSÉG

Vidám esetek

Elmondja Eötvös Károly

Tudod, öcsém, én úgy vagyok az angliusokkal, mint az egyszeri ember, aki el se tudta képzelni, hogy másképp is lehet beszélni a világon, mint magyarul. Gyerekemberkoromban megpróbáltam én is, hogy ezt a nyakatekert, szócsavarintó nyelvet megtanuljam. Mindjárt az első nap pörüljártam véle. Képzeld csak, az *Ádám* szót az angliusok *Edem*-nek olvassák. Hát jól van, leirtam, hogy *Edem*. A nyelvmesterem azt mondta, hogy nem jól van, mert az *Edem* úgy olvasandó, hogy *Idem*, hát leirtam, hogy *Idem*. A fránya angliusok ezt meg *Ejdem*-nek olvasták. Hát meg is mondtam az apámnak, tegye bolondá az angol az öregapját, de ne engem.

Szilágyi Dezső képviselőházi elnöksége idején történt, hogy egy angol lord jött le Budapestre. A nyavalyásnak sok pénze lehetett, mert bolondságokon törte a fejét, azt mondta, hogy az angolok az irekkel együtt meg akarják csinálni a mi mintánkra a dualizmust. Pulszky Karsai elhozta hozzám ezt az angol lordot, aki az én véleményemet akarta megtudni, hogy jó-e az a dualizmus.

— Te Karsci, aztán azt mondd meg ennek, amit én mondok, ne pedig azt, amit a te bolond fejeddel kitalálsz. Mondd meg neki, hogy nem jó tézta az a dualizmus, mert kevert lisztből készül. Mink azért harcolunk, hogy a dualizmust megszüntessük, már pedig ha ez nekünk nem jó, nekik se lesz jó.

Az angol lord, amikor Pulszky elmondotta neki azt, amit akart (mert hogy nem azt mondta neki, amit én mondtam, az bizonyos), motyogott valamit, aztán elment a fenébe.

Hát bizony nem úgy van most, mint régebben volt. Azelőtt még volt humor az emberekben, de most pár év óta mintha savanyú almába harapott volna mindenki. Elfanyarodtak az emberek. Herman Ottórol jut eszembe, aki már fiatal korában is nagy bogarász és madarász volt. Az én Ottó barátom minden áron meg akarta tanulni a madarak nyelvét. Már akkor is bozontos nagy szakálla volt és hosszú haját viselt. Egyszer lement Fejérmegyébe és ott a velencei tó környékén egy *röp-felvigyázói* állást csinált. Ez abból állt, hogy felmászott egy gémeskút gerendájára, aztán ráhasalt és figyelte, mit beszélgetnek egymással a gémek meg a golyák. A falubeli parasztok csudálkozva nézték a csupaszakáll, csupahaj-embert. Azt hitték, garabonciás diák. Szerették volna leszedni a gémeskútról, de nem mertek közel menni.

— Hss!

— Krr!

Hiába volt minden hesegetés, szegény Herman Ottó nagyot hallott és úgy el volt merülve a nyelvtudományba, hogy nem látott, nem hallott semmit. Este felé azután leszállott a gerendáról. A parasztok kapával, kaszával nekiestek és talán meg is ölték volna, ha a bíró elő nem áll egy okosabb indítvánnyal.

— Atyafiak, nem kell megölni ezt az embert. A garabonciás diáknak a hatalma a szőrében van. Nyirjuk le a szakállát meg a haját.

Úgy is történt. Szegény Herman Ottó sörényét tövig lenyírták. Megfosztották minden ékességétől. Éjszakának idején bujkálva jött föl a fővárosba, bezárkózott a lakásába és három hónapig, amíg újra ki nem nőtt a haja meg a szakálla, nem látta őt emberfia.

Egyszer együtt utaztam Kozma Ferencsel, a híres botanikussal, aki tudjafenemiért, agyba-főbe dicsérte a francia sarjut. Egy darabig csak hallgattam ezt a fura beszédet, de aztán dühbe gurultam és megkérdeztem:

— Hát tudod-e Ferkó, mi a különbség a francia sarju meg a magyar sarju között?

— Hát a franciának nagyobb a széntartalma.

— A fészkes fenét! Az a különbség a kettő között, hogy a magyar sarjut megeszi a tehén, a franciára pedig füttyöl.

A haretérre a BORSSZEM JANKÓ

havonként is megrendelhető 1 K 35 f-ért.

Megrendelésnél kérjük a tábori posta számát pontosan megjelölni.

Szórakozottság

A szórakozott zeneszerző — nehogy elfeledje a meghívást — levelet ír magának:

„Holnap délelőtt 11 órakor erigy el X-ékhez.“

Másnap délelben megkapja a levelet. Boszúsán mormog:

— Az ördög vigye el! Ha nem várom ezt a levelet, tizenegyszer elmentem volna.

— Ugyan mikor fogja beismerni az ántánt, hogy le van győzve?

FÜLETLEN GOMBOK

Mit kell tudni egy gépirónóknak?

— Egy budapesti apróhirdetésből. —

Zongorázni tudó gépirónó felvétetik Reményinél, Király-utca 58.

Egy kolozsvári védőbeszédéből

— Beküldetett. —

„Védencemnél tekintetbe kell venni azt, hogy nem beszámítható, hogy születésétől fogva terhelt, — az ilyen embereket nem fogházbüntetéssel, hanem orvosi gyógykezeléssel kell sujtani.”

Paradicsom

— Új pesti népdal —

Sujt az átok, mert szerettelek,
Mindenféleképpen ettelek;
Pirodat már nem látom soha:
Éltem drága paradicsoma.

Vidám órák a lövészárokban

Aki a harctéren levő hozzátartozójának hetenkint 1—2 vidám órát akar szerezni, rendelje meg számára a BORSSZEM JANKÓ-t egy óra 1 K 35 f-ért (1/4 évre 4 K).

A magyarok bejövetele

Elvitték az öreg falusi zsidót *A magyarok bejövetele* című körképhez. Tetszett neki nagyon, de a tekintete elárulta, hogy valamilyen egészen tisztában.

— Szép, szép, — mondta a derék szatócs — csak aztat az egyet nem értek, hol van itt a magyarok bejövetele. Eztet itt nem látok sehol. Mert ha én kinyitok egy boltot, hát ott van *bejövetel*, de ezen a képen nincsen a magyaroknak semmifele bejövetel.

— Ugyan mikor fogja beismerni az ántánt, hogy le van győzve?

■ Szerkesztői üzenetek ■

Ant. Mért vigasztalná a harctéri tisztet, akin mazuri táncot jár a sok tetű, hogy vele az egész tisztikar egyöntetű? A rossz szóvice aligha elegendő vigasztalásnak. — **Dr. S.** Úgy van. A hivatalos lap közölte. Ferencz József (őfelsége a király) Ferencz Józsefnek (a kitünő unitárius püspöknek) a Ferencz József-rend nagykeresztjét adományozta. Am ehhez a királyi tényhez, csupán a nevek hasonlósága miatt, nem méltó megjegyzést fűzni. — **Ugyanaz. (Baja.)** Ugyanaz. „Ertve?” — **L. M.** A számos üdvözllet között különösen jól esett az ön szíves megemlékezése. A Borsszem Jankó alakjainak sorozásán egy egész ország derül és épül. — **Bikszádi.** Hohó! Ön *froclizni* akarja a hadvezetőséget? Felhívjuk szíves figyelmét ellenségeinkre. Nekik lehet kellemetlenkedni, t. i. a mi részünkről, — az orosz, például már nem froclizhatja Nikolájevicsét. — **S. I. (Medgyes.)** Ön azt szeretné, ha nevezetes töprengőink a tojáskivitelről tünődnének. Szívesen eleget is tennének a kérdésnek, csak hogy a töprengők állandóan súlyos világkérdésekkel vannak elfoglalva s mi nem mernők őket mély elgondolkozásokban háborgatni. — **K. F.** Kedves helyzethumor, csak egy kicsit kisigényű. Pesten így énekelték valaha: „Én vagyok a közgazdaság-rovatvezető, Nem a világ az a három esztendő!” — **Özvegyek. (Ungvár.)** A töprengést itt adjuk közre. Teleszky pénzügyminisztert besorozták; vajjon föl fogják-e menteni? — **Merénylő.** Kezdetnek meglehetősen biztató. — **Dr. B. D.** Nem egyenkint. Minél több és jobb, annál többet. — **L-e H-p.** Triviális ötletnek fűrésztóan hosszadalmas föleresztése. Így nem szabad! — **Sz. E. 1.** Rakovszky István titkos tanácsos, képviselő úr, valamelyik magasabb parancsnoksághoz beosztott dragonyostiszt egy haditudósító előtt felekezeti szempontok szerint próbálta osztályozni a magyar harcosokat. A front mögött lefolyt diskurzus — mert ugyan hol másutt találkozhatott volna haditudósítóval? — élénk derűséget fog kelteni a legelső tűzvonalakban, a lövészárkokban, a nélkülözhetetlen, a csapatokat rohamra vezető fiskálisok, bankhivatalnokok, a kötözőhelyen álló orvosok között és mindenütt, ahol a nélkülözhetetlen híffelekezet tagjai harcolnak. A Rakovszky-féle igazmondás végre elnyerte méltó jutalmát: a harsány gúnykacajt 2. A német haditudósítók rendszerint hadvezérekkel beszélgetnek. 3. A német parancsörtsztek nem érnek rá felekezeti kérdéseket feszegetni. — **Professzor.** Itt-ott felcsillan írásaiban némi ötlet, elmésség, de ez még nem elég az üdvösségre. Igyekezzezzék egészen eredetit adni. — **Mitvadász.** Az adomát szűkebb körben élveztük és méltányoltuk, de közzé természetesen nem tehetjük s így a pótpályázaton sem vehetett részt. A háború után? Akad akkor, azt hisszük, különb is! — *Több levélről a jövő számban.*

Felölös szerkesztő: **Dr. MOLNÁR JENŐ**

Művészeti szerkesztő: **BÉR DEZSÓ**

Mi győzzük

fegyverrel, municióval, katonával, pénzzel, lelkesedéssel és jó gyomorral, ami a

KOTÁNYI PAPRIKÁT

könnyen megemészti.

Főüzlet: Budapest, Teréz-körút 7.
Fiókiüzletek: VII., Kun-utca 12. és
Szegeden, Kárász-utca 5. sz.
Newyork, 205, 2. Avenue, 13. Str.

Képrejtvény

Jutalma a BORSSZEM JANKÓ 1915-re szóló naptárának egy példánya. A BORSSZEM JANKÓ 2490. (35.) számában közölt képrejtvény megfejtése:

Göre bántja az olaszt

A megfejtést 49-en küldték be. Nyertes *Stauber József (Arad)* lett, aki mint a rébusz-szelvény beküldője, megkapta a Borsszem Jankó 1915. évi naptárát. A Borsszem Jankó naptárának kisorsolásában résztvesznek a nem előfizetők is, ha ezt a szelvényt — az adatok közlésével — beküldik a szerkesztőségnek.

RÉBUSZ-SZELVÉNY

Megfejtés:

Név és lakás:

Kiadó-tulajdonos: A BORSSZEM JANKÓ lapkiadó-részvénytársaság. Szerkesztőség: IV., Károly-körút 4. Kiadóhivatal: V., József-tér 13. Előfizetési ár: Egész évre 16 K. — Fél évre 8 K. — Negyed évre 4 K. Egyes szám ára 36 fillér. Megjelenik minden vasárnap. **Telefonszámok:** Felelős szerkesztő 33-24. Művészeti szerkesztő 61-86. Kiadóhivatal 138-05.

Ha bevonul

„Szantéc“ tetűport biztosan vigyen magával!

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában

1 koronáért tábori csomagolásban.

Ahol nem volna, oda 3 dobozt utánvéttel küld

➡ AUBER GYÓGYTÁR, MOHÁCS 10. ➡

„Abadie-sarok“

HIVATALOS HADSEGÉLYEZŐ SZIVARKAHÜVELY ÉS SZIVARKAPAPIR

Támogassuk a hadsegélyezés ügyét!

Miért nem használt ön eddig
hivatalos Hadsegélyező
szivarkahüvelyt és
szivarkapapirost?

Kérjük ezt minden dohánytözsdeben.

Illem

— Még sem járja, kedves ispán úr, hogy így, félretett kalappal jön be hozzám.

— Bocsánatot kérek, gróf úr, de huszonöt évi szolgálat után sem tudtam egyebet félretenni.

PÉNZ KÖLCSÖN
SORSJEGYEKRE
ÉRTÉKPAPIROKRA

hadikölcsönre és minden tözsdeán
jegyzett papírra minden összeget
azonnal folyósítunk.

A kölcsön apró részletekben törleszthető. A sorsjegyszámokat a letétjegyén elismerjük. — Bárhol zálogban levő, úgyszintén részletfizetésre vásárolt, de még ki nem fizetett sorsjegyeket kiváltunk és rájuk fenti kölcsönt adjuk. Olesó kamat és azonnali elintézés.

BEIFELD BANKHÁZ BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 2.
FENNÁLL 40 ÉVE.

Szakorvos

DR. KAJDACSY

bőrgyógyász, v. kórházi orvos

BUDAPEST, VIII., József-körút 2/G. sz.

Gyógyít biztos sikerrel, tapasztalatai alapján: mindenféle bőrbajokat, idegbetegséget, valamint női bajokat. Beoltások: „Ehrlich 606“ módosított legújabb szerével. Vérvizsgálat Wassermann tanár módszerével. Nőknek külön bejárat, levél útján is gyógyulást találnak azok, akik személyesen meg nem jelenhetnek, vagy a fővárostól távol laknak. Gyógyszerekről gondoskodik. Szakszerű könyvét bárkinek ingyen küldi, költség (30 filléres bélyeg) ellenében. Rendel: d. e. 10-4-ig és este 7-8-ig.

Gyere csak muszka, hadd fertőtlenítsék egy kis lysoformmal. Tanuld meg te is, hogy a lysoform a legjobb fertőtlenítőszer.

A legérdekesebb háborús emlék

Abban a nagy forga'gban, melyet a mostani világháború támasztott, ezerszámra teremnek irodalmi és történelmi művek, melyek a háború történetét tárgyalják. Mindezek nagyon szükségesek és érdekesek, de érdekesség dolgában alig ér fel egy is

a BORSSZEM JANKÓ

háborús füzeteivel.

Már a háborút megelőzőleg a Borsszem Jankó minden számában érezni lehet a háború előszelét, a háború tartama alatt pedig minden szám legelsőrangú művészeink szebbnél szebb háborús képeit és karikatúráit és a háborús humor irodalmi nivójú közleményeinek egész tárházát tartalmazza, úgy hogy a Borsszem Jankó 1914. és 1915. évi folyamai joggal viselhetnék ezt a címet is:

A nagy háború a humor és a szatíra tükrében

Ez a két évfolyam együttesen egyik legszebb és legértékesebb emléke lesz a világdúló háborúnak.

A Borsszem Jankó kiadóhivatala készleteiből összegyűjtötte az egész 1914. évi és az 1915. évfolyam összes számait a mai napig és ezt az egész gyűjteményt a folytatólágos számokkal 1915. évi december 31-ig (míg a készlet tart)

24 korona kedvezményes áron

bocsájta a közönség rendelkezésére. 24 korona beküldése után azonnal elküldi az összes számokat 1914. január 1-től kezdve és azontúl hetenkint minden számot az év végéig.

Egyedül az 1914. évfolyam 8 koronáért megrendelhető

a Borsszem Jankó kiadóhivatalában,
Budapest, V., József-tér 13.

Bachruch A. ezüstárúgyára

cs. és kir. udvari
és kamarai szállító

**BUDAPEST, IV.,
Királyi Pál-utca 13.**

o o o

A gyári épület földszinti díszhelyiségeiben állandó eladás nagyban és kicsinyben legolcsóbban ☐ szabott eredeti gyári áron. ☐

HÖLGYEK

kimaradáskor, zavaroknál csakis a hatásos

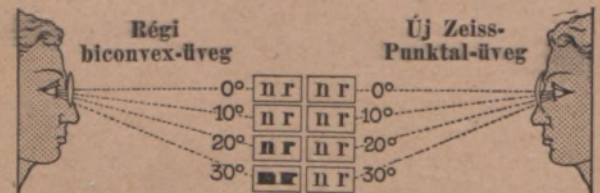
Dr. Schweitzer-féle párisi különlegességi szert

rendeljük. Ártalmatlanságáért kezesseg. Ára 12 K, extraerős 16 K. Szétküldés bérmentve és díszkréten utánvétellel. **Anton Gross** kiviteli háza **Budapest, VIII., József-körút 23. szám.**

Hirdetések
felvételnek
a kiadóhivatalban

ZEISS PUNKTAL-ÜVEGEK.

Pontszerűen ábrázoló pápaszemek.

Fenti képet látjuk a régi és új üvegen keresztül a látóirány 10, 20 és 30 foknyi elhajlásánál.

Az új rendszerű Zeiss Punktal-üvegek tiszta éles képet

és **nagyobb látteret** adnak, ennek folytán nem korlátozzák

a szem természetes mozgási szabadságát.

Zeiss Punktal-üvegek csak látszerészek útján kaphatók.

Kérje ingyen és bérmentve Opto 104 prospektusunkat

IX/3, Ferstelgasse 1.

Wagner Hangszer-Király

országszerte elismert elsőrendű hangszer- és beszélőgépek áruháza

Budapest, VIII., József-körút 15.

Számos kitüntetés.

Elismerőlevelek.

Javítószakműhelyek.

Legújabb műkedvelő hangszerei:

Varázsfuvola

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A Varázsfuvola 20 acélhanggal és kellemes bőgökisérettel van ellátva. Ára tokkal, iskolával **csak 4 és 6 korona.**

Wagner hangverseny-beszélőgép

E pompás kiállítású, hatalmas hangú, óriási hangverseny-beszélőgép, 200 db. angol koncert-tűvel **csak 30 K.**

Cimbalom

Remek, kellemes zongora-hangú, igen finom kivitelben, pedálemelővel, **160 K-tól 800 K-ig.** Alig használt hangversenyecimbalomok állandóan raktáron.

Tündérharangok

A „Tündérharangok” kovácsolt vasállványon 15 összehangolt fémcsengővel van ellátva. Rendkívül kellemes hangú. Bárki azonnal játszhat rajta. Áratokkal, verőkkel, iskolával... **csak 10 kor.**

Kétsoros hangverseny harmonika

Magas finom szekrényű, 19 fedett billentyűvel, 6 bőgővel, **acélhangokkal, erős fuvóval, gyöngyházgombokkal csak 25 K, fin. 30 K.**

Csodaréztrombita

A hangverseny „réztrombita” igen könnyen fújható 20 primahangot és 4 kiséző akkordot foglal magában. Finom sárga réz kivitelben, hossza 45 cm., 12 billentyűvel, tokkal, iskolával **csak 6 és 8 korona.**

Gyermekhegedű

Kitűnő hangú, jól kidolgozott, valódi hűrokkal felszerelt gyermekhegedű, bármely nagyságban, vonóval, gyantával... **csak 10 kor.**

Gitárcitera

Kottaismeret nélkül bárki azonnal játszhat rajta. Igen csinos kiállítású és rendkívül kellemes hangú. Ára kottával és felszereléssel **16 és 20 K.**

Iskolahegedű

Kitűnő hangú, re nekül kidolgozott domború „Stainer”-hegedű, tokkal, vonóval és **16 darab felszereléssel együtt csak 12 kor.** Ugyanez finomabb kivitelben francia hegedűalakú tokkal **20 és 30 K.**

Jogász-tárogató

Kezdőknek különösen ajánlható Kezelése egyszerű, rendkívül könnyű fuvású mélabús tárogató hangú, 5 billentyűvel, külön francia sípnyelvekkel, **csak 16 kor.** Finomabb 6 billentyűvel **20 K.**

Tölcsérnéküli hangversenybeszélőgép. Gyönyörű kiállítású, rendkívül tiszta és kellemes hangú, valódi Eufon tölcsérnéküli hangverseny beszélőgép, 200 drb. tűvel **25 K.** Eredetiségéért szavazó tősságot vállalunk.

Kérjen a saját érdekében ingyen és bérmentve fényképes hangszerárjegyzéket!!

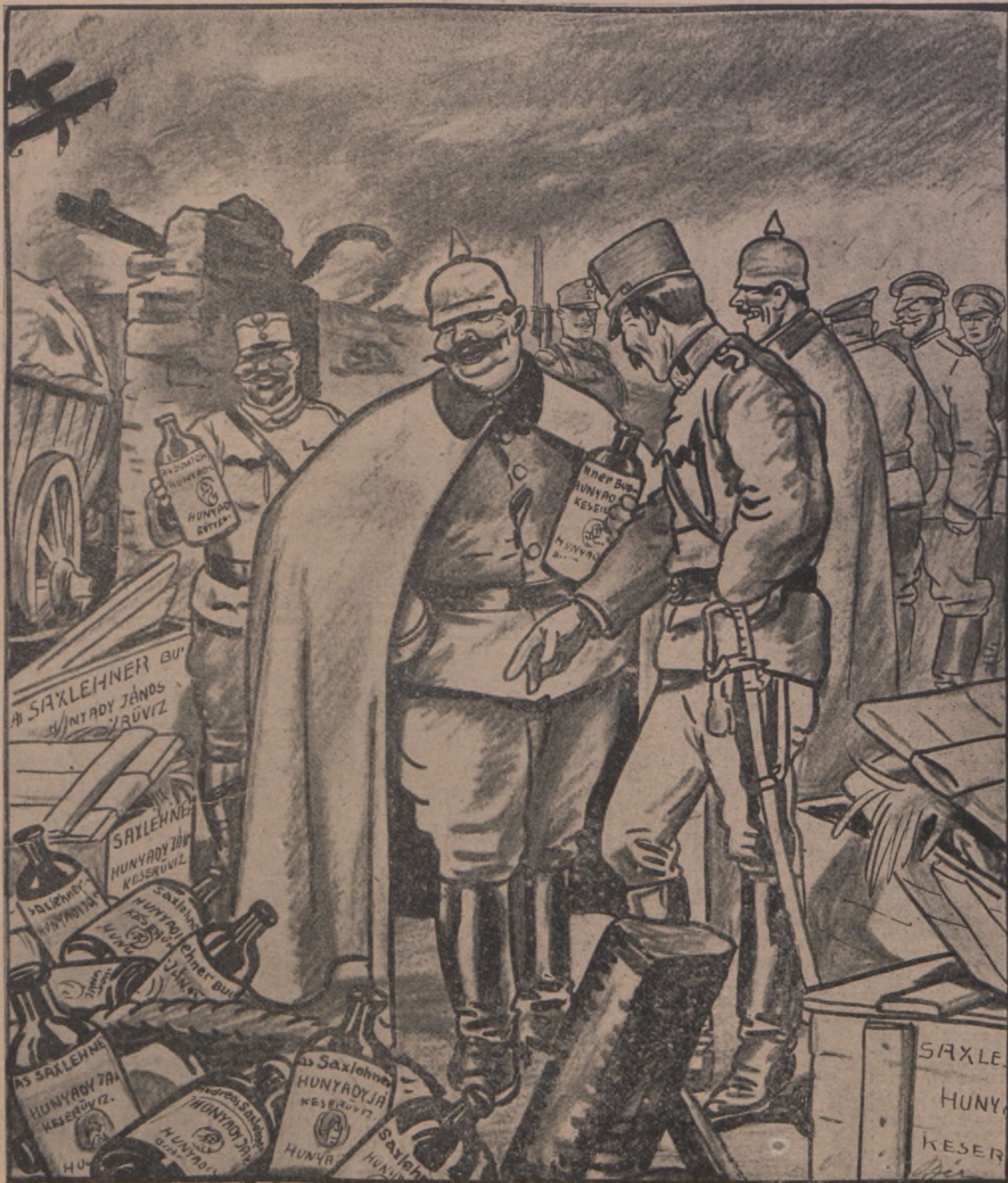

Okarina

Ezen új és kedvelt hangszer a fuvóához hasonló, rendkívül kellemes hangot ad. Kovás gyakorlat a legrovidebb idő alatt képes bárki rajta játszani. **Ára: 1, 2 és 3 korona.**

Óvás! Figyeljen a Wagner névre és a 15-ös házszámra, hogy máshoz ne tévedjen.

Bresztlitovszki zsákmány

— Nem csoda, hogy az oroszok ilyen hamar kiürítették...